

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-01-12

Diarienummer N165-0719/22

Handläggare

Ulrika Lundblad

Telefon: 031-366 00 95

E-post: ulrika.lundblad@socialsydvast.goteborg.se

Svar på remiss för utredning gällande riktvärde för antal medarbetare per chef i Göteborgs Stad

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Sydväst ställer sig bakom 30 medarbetare per chef i Göteborgs stad som riktvärde.
2. Socialnämnd Sydväst ställer sig positiv till att socialförvaltningen Sydväst tar fram eget verksamhetsanpassat riktvärde, efter att kommunfullmäktige tagit beslut om ett stadenövergripande riktvärde för antal medarbetare per chef.
3. Socialnämnd Sydväst ställer sig bakom att förvaltningen bidrar till gemensam analysmall under ledning av stadsledningskontoret.
4. Socialnämnd Sydväst förklarar paragrafen för omedelbart justerad.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och utredning gällande riktvärde för antal medarbetare per chef i Göteborgs Stad till socialnämnderna Nordost, Centrum, Sydväst och Hisingen, nämnden för funktionsstöd, äldre samt vård- och omsorgsnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden och utbildningsnämnden, med begäran om yttrande gällande riktvärde för antalet medarbetare per chef på lokal nivå. Stadsledningskontoret önskar även svar på hur nämnden ser på utredningens förslag om att nämnderna ska bidra i arbetet med framtagandet av en gemensam mall för verksamhetsanalys. Socialförvaltningen föreslår att socialnämnd Sydväst ställer sig bakom förslaget om 30 medarbetare per chef i Göteborgs stad som riktvärde samt att bidra till en gemensam analysmall.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Stadsledningskontoret bedömer utifrån förvaltningarnas underlag att det behövs drygt 100 fler chefer i välfärds- och utbildningsnämnderna för att leva upp till ett riktvärde om 30 medarbetare per chef. En del av kostnaderna för cheferna bedöms kunna hämtas hem genom lägre sjukfrånvaro och minskad personal- och chefsomsättning. Stadsledningskontoret har i utredningen tagit fram fyra scenarion på minskade kostnader för att finansiera fler chefer. Dessa scenarion har finansieringsdifferens mellan 42 mnkr och 118 mnkr för Göteborgs Stad.

Då socialförvaltningen Sydväst redan uppnått riktvärdet och förutsatt att inga förändringar ska göras i antal medarbetare per chef, finner förvaltningen inte några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Medarbetare som arbetar i en organisation med ett systematiskt hållbart arbetsmiljöarbete minskar i regel sin sjukfrånvaro vilket bidrar till en högre kontinuitet för dem som verksamheten är till för. Att erbjuda hälsosamma arbetsplatser är viktigt för att kunna behålla och rekrytera medarbetare och för att Göteborgs Stad ska vara en attraktiv arbetsgivare. En god social arbetsmiljö bidrar till trivsel och arbetsglädje på arbetsplatsen och för att fler ska vilja och orka arbeta ett helt yrkesliv.

Forskning visar att det finns en koppling mellan chefstäthet och ohälsa och sjukfrånvaro, främst den långa sjukfrånvaron (Corin & Björk, 2017). Medarbetare i stora arbetsgrupper har färre tillfällen att träffa sin chef och få stöd i arbetet. Få chefer och stora arbetsgrupper är vanligt i kvinnodominerade sektorer där också sjukskrivningstalen är höga. Studier visar på stora skillnader i antal medarbetare per chef när det gäller kommunal skola, vård och omsorg respektive tekniska verksamheter. Oavsett om det är en traditionellt mans- eller kvinnodominerad verksamhet behövs mer likvärdiga förutsättningar för att chefer ska kunna leda och utveckla verksamheten för en hållbar hälsa.

Förvaltningen anser att det fortsatt är viktigt att bibehålla en hög chefstäthet för att vara en attraktiv och hälsofrämjande arbetsgivare samt för att fortsatt kunna utveckla verksamheterna för dem vi är till för.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 1 februari 2023.

Bilagor

1. Rapport Antal medarbetare per chef
Rapportens bilagor:
Bilaga 1. Beräkning av riktvärde för antal medarbetare per chef
Bilaga 2. Verksamhetsområden
2. Synpunkter gällande stadsledningskontorets utredning Riktvärde för antal medarbetare per chef
3. Nämndsremiss 1137/21 Kommunstyrelsens uppdrag att ta fram en konkret plan för att uppnå ett maximalt antal medarbetare för stadens chefer

Ärendet

Socialförvaltningen Sydväst har fått remiss från stadsledningskontoret och nämnden ska yttra sig i ärendet med förlängd svarstid till den 8 februari 2023.

Nämnden ska ta ställning till om 30 medarbetare per chef är ett lämpligt riktvärde i Göteborgs stad. Nämnden ska även ta ställning till om förvaltningen ställer sig positiv till att ta fram eget verksamhetsanpassat riktvärde samt bidra till en gemensam analysmall för staden.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige gav den 26 augusti 2021 § 11 kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en konkret plan för att uppnå ett maximalt antal medarbetare för stadens chefer. Planen ska innehålla prognostiserade kostnader och förändrat rekryteringsbehov, uppdelade på verksamhetsområden, samt finansieringsförslag.

Stadsledningskontoret gör bedömningen att 30 medarbetare per chef är ett välgrundat riktvärde för antalet medarbetare per chef. Utifrån olika förutsättningar och behov kommer det finnas behov av avvikelser inom olika verksamheter. Vad som är rimliga riktvärde för respektive verksamhet är inte möjligt att definiera av stadsledningskontoret. För att ta fram förvaltningsspecifika riktvärden föreslår stadsledningskontoret att förvaltningarna är delaktiga i att ta fram gemensam analysmall, under ledning av stadsledningskontoret. Analysmallen ska användas inför ett eventuellt genomförande i alla stadens förvaltningar vid förändring av antalet medarbetare per chef tillsammans med nyckeltal för att följa effekter av insats som en bas för utvärdering. Detta steg är tänkt att genomföras efter att kommunfullmäktige tagit beslut om ett stadenövergripande riktvärde för antal medarbetare per chef.

Kommunstyrelsen har därav remitterat stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och utredning gällande riktvärde för antal medarbetare per chef i Göteborgs Stad till socialnämnderna Nordost, Centrum, Sydväst och Hisingen, nämnden för funktionsstöd, äldre samt vård- och omsorgsnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden och utbildningsnämnden, med begäran om yttrande gällande riktvärde för antalet medarbetare per chef.

Förvaltningen har utgått från stadsledningskontorets rapport och applicerat förvaltningsspecifika fakta, presenterade under rubrik ”Nuläge i socialförvaltningen Sydväst”.

Kunskapsläge

Medarbetare som arbetar i en organisation med ett systematiskt hållbart arbetsmiljöarbete minskar i regel sin sjukfrånvaro vilket bidrar till en högre kontinuitet för dem som verksamheten är till för. Att erbjuda hälsosamma arbetsplatser är viktigt för att kunna behålla och rekrytera medarbetare och för att Göteborgs Stad ska vara en attraktiv arbetsgivare. En god social arbetsmiljö bidrar till trivsel och arbetsglädje på arbetsplatsen och för att fler ska vilja och orka arbeta ett helt yrkesliv.

Att vara chef innebär att leda ett komplext uppdrag. Organisatoriska faktorer är viktiga för att chef ska kunna leda och fördela arbete i stadens verksamheter. Faktorer på ett mer övergripande plan som påverkar chefernas möjligheter att fullgöra sina uppdrag, är organisatoriska strukturer som bland andra antalet medarbetare per chef, tillgång till

stödfunktioner samt arenor för dialog. Exempelvis innebär ett högre antal medarbetare per chef ökade påfrestningar på både chefsrollen, chefernas arbetsbelastning och relationen till medarbetarna (Corin & Björk, 2017). Antal medarbetare per chef behöver dock sättas i relation till vilken verksamhet som bedrivs, geografisk spridning - antal enheter, kompetens och gruppens mognad som några exempel.

Forskning visar att det finns en koppling mellan chefstäthet och ohälsa och sjukfrånvaro, främst den långa sjukfrånvaron (Corin & Björk, 2017). Medarbetare i stora arbetsgrupper har färre tillfällen att träffa sin chef och få stöd i arbetet. Få chefer och stora arbetsgrupper är vanligt i kvinnodominerade sektorer där också sjukskrivningstalen är höga. Studier visar på stora skillnader i antal medarbetare per chef när det gäller kommunal skola, vård och omsorg respektive tekniska verksamheter. Oavsett om det är en traditionellt mans- eller kvinnodominerad verksamhet behövs mer likvärdiga förutsättningar för att chefer ska kunna leda och utveckla verksamheten för en hållbar hälsa.

Nuläge i socialförvaltningen Sydväst

Inom förvaltningens olika avdelningar, varierar antal medarbetare per chef. Nedanstående statistik är från november 2021.

Avdelning	Snitt antal medarbetare per första linjens chef
Barn och Unga	23,9
Vuxen och försörjningsstöd	19,2
Stadsområde Valfärd och fritid	26,3
Boende och hemlöshet	13,2

Förvaltningen har liksom övriga socialförvaltningar i Göteborgs Stad en högre chefstäthet än flera andra förvaltningar i staden. Förvaltningen har i november 2021 ett snittvärde på 17,1 antal medarbetare per chef. Snittvärdet skiljer sig åt mellan avdelningarna, vilket kan antas bero på olika förutsättningar med koppling till komplexitet i verksamhetens uppdrag och geografisk placering. Rollen som chef förändrades från gruppchef till enhetschef på enheterna inom avdelning boende och hemlöshet i samband med omorganisationen. Detta antas också påverka strukturen och chefstätheten inom aktuell avdelning. Förvaltningen har under 2021–2022 arbetat aktivt med att förbättra chefers organisatoriska förutsättningar genom Chefoskopet. Handlingsplanens aktiviteter utifrån ett förändrat administrativt stöd och utökat stöd i fastighetsfrågor förväntas ge effekt under 2023.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen instämmer i beskrivningen av att chefers organisatoriska förutsättningar är avgörande för en god arbetsmiljö med låga sjuktal och låg personalomsättning och är viktig för kvaliteten i verksamheten. Antalet medarbetare per chef är ett av de kriterier som är väsentliga för chefernas arbetsmiljö och en angelägen fråga för att förbättra förutsättningarna för en god arbetsmiljö för såväl chefer som medarbetare. Utöver personalgruppens storlek finns flera områden som är viktiga för chefers förutsättningar.

Utifrån olika forskningsrapporter är även det stöd och den förutsättning för struktur som chefer har i sitt dagliga arbete, avgörande för chefernas arbetsmiljö och möjlighet att leda verksamheten.

Viktig att ha med sig är att uppdraget som enhetschef varierar mellan olika områden och det finns anledning att göra en djupare analys. Många chefer ansvarar dessutom för dygnet-runt verksamheter och har många kontakter med brukare och anhöriga. Det stöd man har som chef kan se olika ut, vilket är avgörande för chefernas förutsättningar att genomföra sina uppdrag. Det är därför väsentligt att ha kunskap om och ta ställning till dessa faktorer när man drar upp ramarna för vad som är ett rimligt riktvärde för antalet medarbetare per chef.

Därav föreslås nämnden att tillstyrka Stadsledningskontorets förslag om 30 medarbetare per chef i Göteborgs stad som riktvärde. Nämnden föreslås också att tillstyrka att socialförvaltningen Sydväst tar fram eget verksamhetsanpassat riktvärde efter att kommunfullmäktige tagit beslut om ett stadenövergripande riktvärde för antal medarbetare per chef, samt att förvaltningen bidrar till gemensam analysmall.

Beslutet ska skickas till:

Kommunstyrelsen

Ulrika Lundblad

Avdelningschef HR

Annika Ljungh

Förvaltningsdirektör